

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 10 mars 1915 kl. 11,30 f. m.

*Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 5,
i anledning av herr Lindleys motion, nr 64, om åvåga-
bringande av mera effektiv kontroll vid hamnar till för-
hindrande av olycksfall i arbetet.*

I en inom första kammaren väckt motion, nr 64, som hänvisats till *Motionen.* behandling av kammarens andra tillfälliga utskott, har herr Lindley hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om snara åtgärders vidtagande för en mera effektiv kontroll vid hamnarna till förhindrandet av olycksfall i arbetet.

Beträffande motiveringen för denna framställning får utskottet hänvisa till motionen.

Motionären påvisar med statistiska uppgifter den ovanligt höga olycksfallsfrekvensen inom stuverifacket och framhäver möjligheten av att detta förhållande i avsevärd mån skulle bero på otillräcklig inspektion. *Utskottet.*

Så torde också delvis vara förhållandet, men kan detta förklaras därigenom, att här ifrågavarande yrke först med ikraftträdandet av 1912 års lag om arbetarskydd kom under yrkesinspektionens tillsyn. 1889 års yrkesfarelag ägde endast tillämpning på industrien. Det är alltså förklarligt, att skyddsteknik och skyddsåtgärder inom stuveriyrket ej hunnit samma utveckling som inom de industriella yrkena. Dessutom är enligt 1912 års lag från tillsynen undantaget lastnings- och lossningsarbete, som utföres av sjöfolk och är att hänföra till skeppstjänst. Härav har uppstått den olägenheten, att tillsynen, i vad det rör arbete ombord å fartyg och därvid använda anordningar, för närvarande tillkommer tvenne myndigheter, nämligen dels yrkesinspektionen och dels den nyligen upprättade fartygsinspektionen.

Bihang till riksdagens protokoll 1915. 12 saml. 2 avd. 4 häft. (Nr 5).

För att förebygga härav föranledd dubbelinspektion har Kungl. Maj:t i en den 31 december 1914 utfärdad förordning med närmare föreskrifter angående tillsyn å fartyg § 4 mom. i) stadgat följande: »Fartygsinspektör åligger, envar inom det distrikt, där han har sin verksamhet att, där socialstyrelsen så förordnar och kommerskollegium finner hinder därför ej möta, vara sådan specialinspektör varom stadgas i 23 § lagen om arbetarskydd av den 29 juni 1912, i avseende å arbete ombord å fartyg i bruk jämte med dylikt arbete i omedelbart samband stående arbete i land». Att förordna dessa fartygsinspektörer som specialinspektörer för lastnings- och lossningsarbete enligt arbetarskyddslagen torde dock näppeligen omedelbart efter deras tillsättande kunna ifrågasättas. Härtill kommer, att de specialbestämmelser, som äro avsedda att tillämpas med anledning av sjölagens ändrade lydelse, ännu ej utfärdats, varför omfattningen av fartygsinspektörernas huvudsakliga inspektionsarbete för närvarande ej låter sig exakt bedöma.

Emellertid har yrkesinspektionens uppmärksamhet redan varit inriktad på frågan om förbättrade anordningar till förekommande av olycksfall vid hamnarbetet. Yrkesinspektören i Göteborg har sålunda planerat en utländsk studieresa för att göra iakttagelser beträffande skyddsåtgärder inom ifrågavarande yrke, vilken studieresa emellertid på grund av krigsutbrottet måst uppskjutas.

Under de senaste månaderna av föregående år har verksamheten i en del av våra hamnar på grund av rådande förhållanden varit särdeles livlig, och i samband därmed har en ökning av olycksfallens antal inom hamnarbetet framträtt. Denna ökning har utan tvivel i synnerhet berott på arbetets forcering och bristfälligheten i den tillgängliga maskinmaterialen, dåliga belysningsförhållanden m. m., ävensom på användandet av ovanförelagda arbetare. Behovet av en verksammare kontroll har alltså gjort sig särskilt starkt gällande, och socialstyrelsen har därför sökt påskynda åtgärder i detta syfte. Från 1915 års ingång finnes inom styrelsens byrå för arbetarskyddsärenden en särskild assistent, som har till uppgift att ägna sig åt sjöfolkets sociala förhållanden. Dessutom hava i Göteborg, i närvaro av chefen för nämnda byrå, assistenten och yrkesinspektören inom distriktet i början av nästlidna månad haft överläggningar med ombud för stuveriarbetare och stuverifirmor om de åtgärder, som i skyddstekniskt hänseende kunna vidtagas till förekommande av olycksfall. Anvisningar i detta ämne äro för närvarande under utarbetande inom styrelsen.

För att ytterligare snarast möjligt effektivt kunna möta den ökade yrkesfara, stuveriarbetets forcering i vissa hamnar för närvarande medför,

har socialstyrelsen, i samband med uteslutandet av här ovan berörda anvisningar angående sagda arbete, med stöd av 23 § i lagen om arbetarskydd i dagarna hos Kungl. Maj:t gjort hemställan om sådan jämkning av gränserna mellan yrkesinspektörs och underinspektörs tillsynsområde, att underinspektörerna inom vissa yrkesinspektionsdistrikt, där lastnings- och lossningsarbetet för närvarande är forcerat, måtte för tid, som socialstyrelsen bestämmer, äga att under yrkesinspektörernas ledning utöva tillsyn å arbetarskyddslagens efterlevnad vid lastnings- och lossningsarbete i hamn, jämväl då arbetet är av den omfattning, att det skulle vara underkastat yrkesinspektörs tillsyn. Då underinspektörerna numera vunnit en betydande erfarenhet i skyddsteknikens tillämpning och då dessutom ett flertal bland dem förut varit anställda som maskinister ombord å fartyg, torde man kunna antaga, att här antydda anordning av tillsyn över hamnarbetet, vilket ej medför någon särskild kostnad för statsverket, kommer att fungera tillfredsställande. Tager man dessutom i betraktande, att underinspektörernas huvudsakliga arbete eljest avser jordbruket, vilket ej torde påkalla så mycken tillsyn under vintermånaderna, synes en dylik anordning kunna provisoriskt genomföras utan men för underinspektörernas egentliga verksamhet.

Av vad utskottet sålunda inhämtat framgår, att åtgärder i det beaktansvärda syfte, motionären avser, redan förberedas och inom en nära framtid komma att igångsättas, och anser utskottet därför att en skrivelse till Kungl. Maj:t i motionens syfte ej är av behovet påkallad.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att förevarande motion ej må till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 mars 1915.

På utskottets vägnar:

OSKAR NYLANDER.

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet hava närvarit: herrar Nylander, Danström, von Koch, Steffen, greve Spens, Östling och J. Åkesson.
